

O DESCRIERE A SCHITULUI SIHLA DIN SECOLUL XIX

Drd. Cosmin NIȚĂ¹

Abstract: *Archimandrite Andronic Popovici, in his writings on the History of the Neamț and Secu Monasteries that are kept in the National Archives of the Republic of Moldova, dedicated the tenth book to the description of the sketes of these monasteries as they were in the mid-19th century. This work also describes the Sihla hermitage in the Neamt Mountains, a description that begins with the access road to the monastic settlement, the churches with all the objects used to carry out the worship, the annexed buildings, the natural resources from which the monastic community could be used in daily life, and the manner in which the religious ritual was conducted in those times.*

Cuvinte-cheie: *Andronic Popovici, schitul Sihla, mănăstirea Secu*

Mănăstirea Sihla este situată în comuna Agapia din județul Neamț pe drumul ce leagă mănăstirile Secu și Sihăstria de satul Agapia. Începuturile monahismului în zona aceasta se pare că au fost încă înainte de înființarea Țării Moldovei din prima parte a secolului XIV². Toponimul Sihla a fost menționat în data de 19 iulie 1594 când Aron Tiranul a întărit mănăstirii Secu „hotarul vechi pe unde a fost de demult, de la gura Secului și până sub Sihlă ...”³, după care toponimul începe să apară frecvent în documentele privitoare la hotarele mănăstirii Secu începând cu data de 21 august 1604 când a fost scris un act de către Agafton, episcop de Roman, Teodosie, episcop de Rădăuți, Filotei, fost episcop și Gheorghe pârçălab de Neamț, prin care s-a stabilit hotarele cu mănăstirea Agapia, actul fiind scris la Sihla⁴.

Schitul conform sit-ului oficial al Mănăstirii Sihla a fost înființat în anul 1731 cu hramul „Nașterea Sf. Ioan Botezătorul”⁵ iar prima atestare documentară este din 23 iunie 1742 când Iordache Ruset a primit poruncă de la domnul Țării Moldovei „pentru 2 tâlhari ce au trimis cu prepus pentru prada sihastrului ot Sihla”⁶.

Cea mai veche biserică, „biserica dintr-un brad”, care se păstrează până în prezent are hramul „Schimbarea la Față a Mântuitorului” și a fost construită de aga Ioniță Cantacuzino în jurul anului 1763⁷. Iar după ce a venit la mănăstirea Secu obștea lui Paisie Velicicovschi și obștea de la Sihla s-a mărit, în anul 1813, starețul Venedict de la mănăstirea Secu a construit biserica cu hramul „Nașterea sfântului Ioan Botezătorul”⁸. Schitul a fost închinat mănăstirii Secu până în anul 1947 când

¹ Universitatea „Stefan cel Mare” Suceava, Școala Doctorală de Științe Socio-Umane; Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași.

² <http://monumenteneamt.ro/ansamblul-schitului-sihla> [Accesat: 18.08.2019].

³ *D.R.H.*, A, IX, pp. 167-168, nr. 101.

⁴ *D.I.R.*, A, XVII, I, pp. 176-178, nr. 252.

⁵ <https://sihla.mmb.ro/istoria-manastirii-sihla> [Accesat: 18.08.2019].

⁶ *Condica lui Mavrocordat*, editată de Corneliu Istrati, vol. II, Iași, 2008, p. 209, nr. 673.

⁷ Silviu Văcaru, *Schitul Sihla, un colț de paradis și o umbră de tristețe*, în „Monumentul - Tradiție și Viitor”, X, Iași, 2009, p. 362.

⁸ *Ibidem*.

intră în subordinea mănăstirii Sihăstria iar din anul 2011 devine mănăstire de sine stătătoare⁹.

Informații noi despre cum arăta așezarea monahală la jumătatea secolului XIX au început să fie cunoscute odată cu valorificarea scrierilor arhimandritului Andronic Popovici, *Istoria mănăstirilor Neamțul și Secul*, ce se păstrează, în varianta finală – a patra, în zece cărți (volume), la Arhivele Naționale ale Republicii Moldova¹⁰. În cartea a zecea a lucrării menționate anterior, ce are titlul *Istorie pentru toate schiturile mănăstirilor Neamțul și Secu*, la filele 54-61 este descris schitul Sihla, așa cum arăta el la jumătatea secolului XIX¹¹.

Andronic Popovici face o descriere amănunțită a schitului începând cu drumul de acces, bisericile „Nașterea sfântului Ioan Botezătorul” și „Schimbarea la față”, tot aici fiind redată și o catagrafie cu toate obiectele din cele două biserici. Pe lângă aceste două biserici autorul mai descrie gospodăria și resursele naturale de care obștea se poate folosi pentru viața de zi cu zi. O parte a acestei descrieri este dedicată modului în care se desfășoară serviciile religioase și sărbătoarea hramului „Nașterea Sf. Ioan Botezătorul”.

Prin valorificarea scrierilor lui Andronic Popovici se poate reconstitui o parte din viața cotidiană religioasă așa cum se desfășura la jumătatea secolului XIX dar prin multitudinea de documente folosite se poate completa istoria bisericii ortodoxe din Țara Moldovei.

Istorie pentru începerea și zidirea și buna întemeiere și înzestrare a sf(â)ntului schit „Sihla”, ce este a sf(i)ntei monastiri Secului, în Prințipatul Moldaviei

Acést sf(â)nt și d(u)mnezeésc lăcaș al cinstitului slăvitului pro(o)roc înainte mergătoriului și botezătoriuului d(o)mnului nostru Ii(su)s H(risto)s, Ioann, este întemeiat, din bun darul lui D(u)mnezeu, pre muntele carele să numește Sihla, ce este mai în sus, de la sf(â)nta monastire Secul, între amiazăzi și apus, în depărtare de la această monastire, cale pe jos mergând, ca de un ceas și jumătate, căci cu trăsura nu se poate merge, ci numai pe jos și călare, însă cam cu greu, că călătoria către dânsul este foarte necăjincioasă! Pentru că pornind din monastirea Secul, și mergând mai întâi pe valea pârâului Secului, trecând de vreo câteva ori pârâul Secului, așa prin apă

⁹ http://www.sihla.ro/ari_istoric.php [accesat: 28.08.2019].

¹⁰ Varianta a patra a acestor volume se păstrează la Arhivele Naționale ale Republicii Moldova (ANRM), fond 2119, inv. 3, nr. 53 și 93 – vol. I, 71 – vol II, 64 – vol. III, 70 – vol. IV, 82 – vol V, 72 – vol. VI, 73 – vol. VII, 74 și 75 – vol. VIII, 89 – vol. IX și 77 – vol. X.

¹¹ ANRM, Fond 2119, inv. 3, nr. 77, f. 54-61. O parte din informațiile redată în această carte au fost preluate din cartea a II-a (*Istoria Mănăstirii Secu de la origini până la 1775*). Cartea a II-a a fost publicată cu titlul *Istoria Sfințelor Mănăstiri Neamțul și Secu a Arhimandritului Andronic Popovici*, editată de Ion Gumenii, *Studiu introductiv* de Ierom. Dorimedont Bădărău, vol. II, Piatra-Neamț, Editura „Cetatea Doamnei”, 2017, informațiile despre schitul Sihla regăsindu-se la pp. 152-154, iar în manuscris se regăsesc la filele 126-128 v.

și pârâul Negru, iară pârâul Alb, rămîind în mijloc, apoi de la un loc călătoria către dânsul este tot la deal, prin codru foarte mare de fag și de brad mai mult și de alte soiuri de copaci. Și după cum s-au păstrat predanii, este înființat acest sf(â)nt schit tot de cătră prea cuvioșii părinții noștri, igumeni, cei mai din înainte, ai sfintei monastiri Secului, lângă niște stânci de /54/ piatră, foarte grozav de înalte! Care sânt și pomenite și în hrisevul binecredinciosului domn al Moldovei, Ieremia Movilă voevod, cel din 20 de zile ale lunii lui aprilie, din anul 7113 (1605), unde între altele se arată cum că au început a se pune seamnele hotarului moșiei Munții a sf(i)nteii monastiri Secului, precum, tot acolo, să pomeniște și de numele Sihlii^I, pre carele loc este întemeiat acum acest sf(â)nt schit și d(u)mnezeesc locaș. Și care locuri, ale Sihlei, se mai pomenesc încă și prin altele hriseoave domnești, ce le-am pus în copii, prin lăuntru Istoriei ceii pentru sf(â)nta monastire Secul. Și soborniceasca biserică, aicea, este întemeiată pe temelie de piatră cu părății durați din lemn și acoperișul din draniță și are și un turn la acoperământ, în mijloc. Și este sf(i)ntită întru cinstea prăznuire a Nașterii cinstului, slăvitului pro(o)roc înainte mergătorul și botezătorul d(o)mnului nostru Ii(su)s H(ri)sto)s, Ioann. Și catapiteazma are de lemn și zugrăvită îndestul de frumos, după stilul vechi. Însă nici biserica și nici catapiteazma eii nu este chiiar acea veche, pentru că schitul acesta s-au prefăcut, din nou, cu totul, prin sârguința prea cuviosului părintelui nostru Venedict, arhimandritul și starețul sf(i)ntelor noastre monastiri, încă pe când se afla, el, igumen <al> sf(i)nteii monastiri Secului, în anii 1830.

Nu se cuvine de a o mai istorisi, încă și pe aceasta, adică cum că tot acum la Sihla, puțin mai la deal de ograda /54v/ schitului mai este, încă, și o altă sfântă biserică tot de asemenea întemeiată pe temelie de piatră cu părății de lemn și acoperită cu draniță, și sf(i)ntită întru cinstea și marea prăznuire a Schimbării la față a d(o)mnului D(u)mnezeu și mărturisitoriu nostru Ii(su)s H(ri)sto)s, prin sârguința a prea cuviosilor părinții, ieroschimonahi și d(u)hovnici, din sfânta mănăstire Neamțul, Callinic^{II} și Callistrat^{III}, ucenici ai prea fericitului părintelui nostru stareț, Paisie.

Deci toată zestrea și podoaba soborniceștii bisericii dintru acest sf(â)nt schit, să încheae întru acest fel de regulă precum se însemnă aici, adică:

Catagrafie

Pentru toată zestrea bisericii a Nașterii sfântului Ioan Botezătorul din schitul Sihla

No.	Arătare anume
1	Potiriu de argint, poleit cu aur și stea și discos și linguriță, toate de argint și poleite cu aur

^I Vezi, fila 16, Cartea 2, *Istoria sfintei mănăstiri Secului* (notele cu cifre romane sunt ale lui Andronic Popovici).

^{II} Care s-au mutat către Domnul în anul 1842.

^{III} S-au mutat către Domnul, decembrie 1, anul 1849.

2	Potire de madim și o copie simplă
7	Cruci însă: 1 cruce, mare, de lemn, îmbrăcată cu table de madim și poleită cu argint, dăruită de ieromonahul Callinic, în anul 1819; 2 cruci, mici, de argint, poleite cu aur, cu scaune; 1 cruce, mare, îmbrăcată cu argint, cu scaunul de alamă; 1 cruce, mică, de argint, fără scaun; /55/ 1 cruce, de lemn, îmbrăcată cu safef; 1 cruce, de lemn, curat. <hr/> 7 peste tot.
1	Evanghelie, îmbrăcată cu catifea și ferecată cu argint;
1	Păreche paftale de argint poleite cu aur;
1	Cădelniță de argint;
8	Candele de argint, cu mari, cu mici;
1	Salbă închiiată din un șireag de hurmuz, un icusar de aur, o cruciță de bronz și niște bănuți mărunței;
1	Sfânt aer, zugrăvit, de pânză;
3	Antimise, sf(i)nțite;
2	Păhăruțe, de madim, pentru litie;
5	Văzduhuri din feliurite materii;
15	Feloane, însă: 1 felon de stofă roșie, cu flori de fir galben; 5 feloane din adămască, de mătase; 1 felon de aclaz alb; 8 feloane din feliurite materii. <hr/> 15 peste tot.
11	Stihare preoțești din feliurite materii, adămască și altele;
21	Epitrahire, însă: 1 epitrahir, de stofă roșie, cu poalele, stofă cafenie; 3 epitrahire de adămască roșie; 1 epitrahir de adămască albastră; 1 epitrahir de aclaz alb; 15 epitrahire de cutnie și din altele feliurite materii; <hr/> 21 peste tot.
3	Stihare diaconești din adămască de mătase;
4	Orare diaconești, 1 de stofă bună și 3 de adămască, bună;
15	Părechi rucaviți din stofe și din altele materii;
11	Brâie preoțești din feliurite stofe și materii;

4	Perdele de tul, ce să pun la icoanele împărătești; /55v/
1	Peteală cu flori la icoana „Maicii lui D(u)mnezeu”;
2	Coronițe din stofă, la icoana „Mântuitorului” și a ”Maicii lui D(u)mnezeu”;
2	Îmbrăcăminți pentru Sf(â)ntul prestol, de cit;
4	Basmale de matasă, căptușite, ce să aștern pe amvon;
2	Tulpane, 1 de lână și 1 de ață;
4	Basmale ce să aștern pe colivariu;
7	Cevreale, albe, cusute cu peteală, pentru cățuit, Ecclisiarhul;
2	Acoperăminte pentru Analoguri, de adămască și cit;
2	Poale pentru acoperit Sf(â)ntul pocal;
3	Perdele din materie de matasă și din cit la ușile împărătești;
3	Șaluri de lână ce să pun la scaunul cu „Sf(â)ntul Aer”;
1	Poală de cit;
1	Scoarță de lână;
5	Lăvițere;
2	Perdele de cit;
4	Perdele de pâslă, ce să pun la ferestri, în vreme de iarnă;
7	Mantii;
13	Prosoape;
55	Icoane, cu cele mari din catapiteazmă și cu toate ceale mai mici, ce să pun la amvon;
1	Policandru de aramă, cu 6 fofezi;
15	Sfeșnice de alamă, cu mari cu mici;
1	Sfeșnic de fier, pentru v(ă)hod;
2	Sfeșnice de fier pentru stranele cântăreților;
2	Candeluți de aramă;
3	Cățui de alamă;
2	Tablale;
2	Talgere de cositor;
1	Cristelniță de alamă;
1	Teas cu capac de cositor; /56/
1	Lighean cu ibricul său, de cositoriu, la proscomidie;
1	Clopoțel mic, trebuitoriu la postul mare;
2	Analo(a)ge la strană;
1	Analo(a)g, de citit Evanghelia, Psaltirea și cuvânt;
1	Colivariu;
1	Serafim de lemn, zugrăvit;
1	Clește de stins policandru;
1	Sobă de table de fier, în biserică;
1	Vatraiu de fier, la sobă;

1	Dulap întru carele să păstrează veșmintele;
3	Lăzi de lemn, pentru trebuințele bisericii;
1	Scaun în Sf(â)ntul Altariu;
1	Masă pe care să întinde „Sf(â)ntul Aer”;
1	Tăbliță pentru mucări;
89	<p>Cărți bisericești, însă:</p> <p>1 Evanghelie, mare, legată cu meșină;</p> <p>3 Evanghelii, mici;</p> <p>2 Liturghii;</p> <p>2 Molitveannice;</p> <p>2 Testamente;</p> <p>3 Ceasoslove, mari;</p> <p>1 Testament, numai Apostol;</p> <p>1 Biblie, mare;</p> <p>1 Tipicon;</p> <p>1 Psaltire, mare;</p> <p>1 Bogorodiciună;</p> <p>1 Apostol;</p> <p>1 Octoih, mare;</p> <p>2 Chiriadromion a Evangheliei;</p> <p>1 Chiriadromion a Apostolului;</p> <p>2 Trifoloe; /56v/</p> <p>1 Faptele Apostolilor;</p> <p>2 trupuri Minee;</p> <p>12 cărți Viețile Sf(i)ntilor;</p> <p>4 Prolo(a)ge;</p> <p>1 Filadă a Sf(i)ntelor Patimi;</p> <p>3 tomuri Sf(â)ntul Efrem Sirul;</p> <p>3 Trio(a)de, mari;</p> <p>1 Sf(â)ntul Isaac Sirul;</p> <p>1 Pateric;</p> <p>1 Penticostariu;</p> <p>1 Hronograful Sf(â)ntului Dimitrie Rostovul;</p> <p>1 Carte Sf(â)ntului Doroteiu</p> <p>1 Carte Sf(â)ntul Macarie Eghipteanul;</p> <p>3 Cărți Slujba învierii în săptămâna cea luminată;</p> <p>1 Carte Sf(â)ntul Anastasie;</p> <p>1 Cartea ascultării;</p> <p>1 Praștie;</p> <p>4 Octoihe, mici;</p> <p>1 Carte Istoria lui Dimitrie Cantimir;</p> <p>1 Aghiasmatariu mic;</p>

	2 Catavasieriu; 2 Cărticele, Cântările lui Moisi; 1 Carte Slujba Sf(â)ntului Dimitrie Basarabov; 1 Cărtică Paraclisul Sf(â)ntului Haralambie; 1 Cărtică Paraclisul Sf(â)ntului Pantelimon; 1 Cărtică Slujba Sf(â)ntului Modest; 1 Cărtică Slujba Sf(i)ntei Filoftiei din Argeș; 1 Cărtică Sf(â)ntul Filaret cel milostiv; 1 Cărtică Slujba Sf(i)ntei Polheriei împărăteasa; /57/ 1 Molebnic; 3 Cărticele Panahizi; 3 Azbucovne; 2 Cărți scrise cu mâna.
2	Clopote mărișoare;
1	Tocuță de fier.

Rămâne datoria, acum, oșebit de aceasta, de a mai arăta aicea față, încă și pre toată zestrea bisericii a Schimbării la față a d(o)mnului nostru Ii(su)s H(ri)s(tos), dintru acest sf(â)nt schit care, dupre cum este regulată să află întru acest chip, adecă:

No.	(Arătare anume)
1	Potiriu de madim cu stea și discos și linguriță de argint, poleite cu aur;
4	Icoane împărătești;
1	Icoană, mică, a hramului;
1	Icoană, mare, în Sf(â)ntul Altariu;
1	Icoană Sf(â)ntul Ierarh Nicolae;
4	Sveașnice, de lemn;
2	Cruce de lemn;
2	Antimise, sf(i)ntite;
1	Rând de precovete, cu văzduhul lor;
1	Evanghelie, mare;
1	Ceasoslov, mare;
5	Candele, de lemn, poleite
1	Talger, de cositoriu; /57v/
1	Cuțit pentru tăiat anaforă;
3	Poale pentru analoguri;
1	Sveașnic, mic, de alamă;
1	Felon;
1	Stihariu preoțesc;
3	Epitrahire;
1	Păreache rucaviți;

1	Păhăruț de tinichea pentru căldură;
2	Perdèle pentru Ușile împărătești;
1	Candêlută de aramă;
1	Ibricel, mic, de alamă pentru căldură;
1	Serafim de lemn, zugrăvit;
1	Liturghie, tipărită în Iași la anul 1794;
1	Apostol, tipărit la Buzău în anul 1743;

Osebit de toate acestea, apoi, mai este de trebuință ca să se știe încă, și aceasta, adecă cum că viețuitorii și nevoitorii spre mântuirea sufletului întru acest sf(â)nt schit, mai totdeauna, să află vro zêce la număr, între carii unul este nacealnic, ieromonah și d(u)hovnic, rânduit din sf(â)nta monastire Secul sau și din sf(â)nta monastire Neamțul, și altul ieromonah, și un ierodiacon, și un monah paraclisiarh, și un monah, tipicar, și ceilalți monahi cântăreți și ceteti.

Nu să cuvine de a o mai ști, încă și pre aceasta, adecă, cum că rânduiala a acestui sf(â)nt schit este întru acest chip, că bisericeasca rânduială să ține întocma, duple tipicul predanisit întru sf(i)ntele noastre monastiri. Însă d(u)mnezeasca liturghie numai sâmbăta și duminica și la zile cu serbători și la slujbele cu poliele și cu slavoslovii mari să săvârșește. Iar în celelalte zile, numai ceasurile împreună cu Obêdnița și Apostolul /58/ și Evanghelia duple tipic să săvârșesc dimineața. Și cèle de trebuință pentru tinerea bisericeștii rânduieli și a tuturor celor de nevoie, adică: prescuri, vin, unt de lemn, grâu, tămâie, smirnă, lumânări de ceară, miere, zahar și stafide pentru colivi ce să fac duple predaniile monastirilor noastre, și altele ce mai trebuie toate se dau, de ajuns, din cămara obștească a sf(i)nteii monastiri Secului, fără numai lumânările să iau la începutul fiecăreia luni de la eclesiarhul cel mare al sf(i)nteii monastiri Neamțului. Asemenea și pentru ținerea părinților și a fraților viețuitori și nevoitori aicea și să dau hainile trebuitoare și încălțeri, și mâncare, și băutură, și lumânări și celelalte de nevoie, toate, tot din sf(â)nta monastire Secul, duple regulile predanitate mai înainte.

Istorisirii aceștia încêpe trebuința de a să mai pune față aicèa și pre aceasta știință, adecă cum că ograda împrejurul a acestui sf(â)nt schit este făcută cu tumurugi și cu bârne de brad și acoperită cu draniță. Și înlăuntru ogrăzii este o fântână, cu roată cu lanț de fier la găleată, și cu cerdac de lemn împrejur și drănițit, întru care este apă foarte bună de băut, rece și sănătoasă. Și tot înlăuntru ogrăzii, în partea cea despre apus, în fața bisericii, este un corpos de chilii întemeiat pre temelie de piatră cu pârții din bârne de lemn, lipiți, tencuiți, și văruiți și acoperit cu draniță. Și mai sânt încă și altele patru chilii osebite cu câte patru și cu câte trei încăperi, asemenea este și chilia nacealnicului schitului. Însă toate sânt întemeiate chiar pustnicești, potrivite ca pentru locul acela. Și alături cu ograda, în partea despre amiazăzi, este și un grajd, mic, pentru un cal, ce îl are totdeauna acest schit, dat din sf(â)nta monastire Secul. Spre a-și /58v/ îndeplini trebuințele cu aducerea din monastire a celor de nevo(i)e și neapărat trebuitoare. Și este și o șea cu poclăzile trebuitoare

pentru cal. Și este și o șură alături cu grajdul. Și iarăși mai la vale de la poarta cea mare a ogrăzii este și o altă fântână cu apă bună de băut, însă aceasta este chiar în fața pământului, lunădu-să cu ciorpacul apa, nefiind nevo(i)e de ciutură.

Cătră toate acestea apoi împrejurul a acestui sf(â)nt și d(u)mnezeesc locaș să află și puține livezi cu copaci bine roditori, adică: meri, peri, cireși, vișeni, pέρje și de alte soiuri. Însă foarte rare ori să coc roadele din pricina răcelii cei mari, ce domnește acolo, pentru că tot munții de piatră și înalți sânt împrejur și codri, mari, de fag, de brad, de carpăn, de giugastru, de plop, de ulm, de mesteacăn și de alte soiuri. Între stâncile de piatră acele înfricoșate să află și o peșteră îndepărtare din schit cale de un cetvert de ceas, în partea despre apus. Și să numește aceasta de cătră toți, îndeobște, peștera Cuvioasei Teodora care s-au postnicit aici. Unde aproape pre vârful unei stânci de piatră ce este lungăreață, crescută în sus, nu tare lată deasupra. Este și o sternă destul de mare, sepată anume în piatră precum să vede, în chipul unui mormânt de om, în lungime și în lățime, întru care totdeauna să află apă rămasă din omătul de iarnă și din ploile de vară. Să înțelege că s-au nevoit cineva acolo la singurătate, însă anume întru care vremi nu am putut afla. În lăuntru codrului să fac și gribi foarte mulți, pitârci, râșcovi, pânișoare, opintici, bureți negri, bureți păstrăvi, zbârciogii și altele soiuri de bureți. Să află și râșină /59/ foarte multă care curge de prin coaja copacilor celor de molid și de prin brazi. Să fac și mure, căpșune, fragi, zmicură și afine. Sânt și izvoară de ape, pre aproape, foarte reci, limpezi și bună la gust. Iară în pârâul Negru și în pârâul Alb, pre unde merge drumul la Sihla, apoi este mulțime de pește, carele se numește păstrăv și zglăvoage. Și în lăuntru codrilor acestora se află și mulțime de hiară selbatece, adică: căprioare, (i)epuri, porci selbateci, cerbi, lupi, urși, vulpi, jderi și altele soiuri.

Deci acum voesc ca să o mai istorisesc, încă, și pre aceasta, tot aicea, adică cum că din predaniile rămase între viețuitorii de prin aceste locuri, din vrémile céle mai de demult, nu să mai dau încă și aceste științi, adecă cum că în vrémile pre când să încuibasă în sf(â)nta monastire Secul oștirile leșești, și niște joimiri și drăgani^{IV}, atuncé toți părinții câți putea scăpa vii din monastire prin mijlocul acestor barbarii aice înșii avé răpaosul ca întru un loc ce este foarte liniștit cu văzduh bun și bine plăcut sihaștrilor celor adevărați. Și toți bine credincioșii domni ai Moldaviei, de la începutul înființării lui pre acest sf(â)nt schit, l-au miluit și l-au ajutorat. Deci și în anul 1768, prea cuvioșii părinți cei carii petrecea viața sihăstrească acolea s-au rugat cătră bine credinciosul domn, Grigorie Callimah vo(i)evod, ca să-i miluiască și măria sa și să le mai dea ajutor duple cât să va putea, spre mai buna întemeere a d(u)mnezeescului acestuia locaș. Iară bine credinciosul domn, cu dragoste părintească, primindu-le /59 v/ cererea și milostivindu-se, îndată le-au și dat un hrisov, la 12 zile ale lunii lui ianuarie^V prin care au hotărât ca în fiecare an să

^{IV} Vezi în *Istoria monastirii Secului*, carte a 2-a, fila 127 v - 128.

^V Iată, întocma(i), în copie, și pomenitul mai sus hrisov:

Noi, Grigorie Ioann Callimah voevod, b<o>jye6 m<i>l<os>ty6 g<o>sp<o>dră zemli Moldavscoi. Facem știre că această carte a domniei méle pentru rugătorii noștrii părinții călugări ce să află lăcuitori

primească acești călugări din vama domnească câte treizeci de lei, și să aibă scutiți câte treizeci de stupi și nimănu să nu dea nici un ban, numai și ei să fie datori a ruga pre milostivul D(u)mnezeu pentru bine credincioșii domni și pentru paza a tot norodului Moldaviei. /60/

Urmează trebuința acum de a să mai istorisi încă și aceasta, adică, cum că întru toată vremea, în fiecare an, când să apropie ziua hramului a acestui sf(â)nt și d(u)mnezeesc locaș, apoi din vechea predanie este acest obicei, că prea cuviosul igumen, al sf(i)nteii monastirii Secului, împreună cu sfătuirea a părinților d(u)hovnici chiamă pre iconomul monastirii și hotărăște pre cari anume dintre monahi să rânduiască ca să întâmpene sf(i)ntele ascultări. În vremea a acestui sf(â)nt praznic, adecă, la bucătărie, la chelărie și la altele, cari îndată ce să rânduiesc sânt și îndatoriți de a încărca din monastire tot fêlul de vase și de lucruri ce știu ei, din vechea obicinuita rânduială, cum că le trebuiesc, adecă, cazane mari și mici și altele lucruri.

Asemenea să hotărăște cine să aibă grijă a avea pâine adusă acolo de ajuns de la pităria monastirii, și peste, și orez, și unt de lemn, lumânări de la cămară, și vin, și rachiu de la chelărie și altele de toate câte sânt de nevo(i)e. Și să le împărțască și să le iconomicască ca să fie de ajuns și să se împace toți, atât cei de casă precum și streinii, ce să vor aduna la praznic. Iară la 22 de zile ale lunii lui iunie, apoi, merge acolo și însuși prea cuviosul igumen al sf(i)nteii monastirii Secului împreună cu mai mulți ieromonahi, ierodiaconi și cu tipicariul, împreună și cu cântăreți. Și la 23 de zile ale lunii lui iunie seara, spre ziua hramului, după vecernia mică, merg cu icoana hramului din biserică la masa ce este pregătită cântându-să troparul hramului și trăgându-să și clopotele. Atât la mergerea de la biserică la masă precum și pre urmă, /60 v/ la mergerea de la masă până în biserică și la vremea cuviincioasă începându-să și săvârșindu-să duple obiceiul sf(i)ntelor noastre monastirii preiveghiarea de toată noaptea. Asemenea și dimineța sf(i)ntirea apei și d(u)mnezeasca liturghie tot cu sobor și după d(u)mneazeeasca liturghie mergând iarăși cu icoana hramului la masă, cu aceleași cântări și țeremonii ce au mers și în seara trecută. Acolo, în vrémile

la sihăstria de la Sihla, la ținutul Neamțului, unde să cinstește și să prăznuiește hramul „Nașterii sf(â)ntului Ioan Botezătorul”, la c][d <24> zile a lui iunie. De la carele viind înaintea domniei méle părinții călugări ce lăcuesc acolo, ne-au arătat cărți, și de la alți luminați domni, de milă ce au avut. Asemenea dar și domnia mea ne-am milostivit pentru untul de lemn, și tămâe, și făclii de ceară, și vin de treaba bisericii, și pentru îmbrăcăminte și pâinea de hrana lor, am rânduit ca să aibă ajutor de milă să ia pe fiecarele an din vama domnească treizeci de lei. Cariii bani să li să dea pe jumătate, la sf(â)ntul Gheorghe și jumătate la sf(â)ntul Dimitrie. Așijderea și la vremea deseatinii să aibă a scuti treizeci de stupi, nimănu nici un ban să nu dea. Însă și părinții călugări datori să fie a ruga pre milostivul D(u)mnezeu pentru (i)ertarea păcatelor noastre și pentru paza norodului acestuia. Și poftim domnia mea și pre alți luminați domni ce vor fi în urma noastră să nu strice această puțină milă acestor călugări, ci mai vârtos să adaogă și să întărească. Pentru a domniilor sale vecinica pomenire, 1768 ianuarie 12.

L.P. domnești.

Simeon Burghelea au scris.

rânduite, să cântă de părinții cântăreții moldoveni și ruși: mulți ani pentru domnul Moldovei, pentru mitropolitul, pentru arhimandritul și starețul monastirilor și celelalte heretismosiri ce sânt predanisite la noi, care să află împreună cu tipicul lor tipărite, în tipografia sf(i)ntelor noastre monastiri, în care să numește „Irmolghion”. Și apoi seara în ziua hramului vecernia să săvârșește iarăși cu sobor, și după vecernie să face și panihida pentru prea fericiții ctitori și, după panihidă, masa. Și după masa de seară îndată prea cuviosul igumen al monastirii Secului împreună cu toți ieromonahii și ierodiaconii și tipicariul împreună cu cântăreții și cu toți ceilalți părinți și frați cu cari s-au fost dus acolo, mulțemind lui D(u)mezeu, și Prea curatei maicii lui D(u)mnezeu și Sf(â)ntului Ioan Botezătorul, căci au ajutat de s-au săvârșit sf(â)ntul praznic acesta cu pace, să înapoesc în monastire la locul lor. /61/